

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

תוכן

- א. אבל שלא פרע ושלא פירם חייב מיתה שנאמר 1
- ב. פח"ז חובה נת"ר רשות פריעת הראש חזרת קרע לאחוריו וקיפת המטה חובה נעילת הסנדל תשמיש המטה רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית רשות 2
- ג. כל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע 3
- ד. וכל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה ... עד גובי דדיקנא 4
- ה. בכבוד אביו ואמו אותן קרעין ... אין מתאחין 4
- ו. כל שלשים יום תינוק יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים ... ואין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים ... 5
- ז. בן שלשים יוצא בדלוסקמא ... הניטלת באנפיים ועומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים ... בן שנים עשר חדש יוצא במטה 6
- ח. יום אחד לפני עצרת ועצרת ... יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר ... יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום 8
- ט. אין קורעין ולא חולצין 9
- י. ואין מברין אלא קרוביו של מת ... אלא על מטה זקופה 9

דף כד.

א. אבל שלא פרע ושלא פירם חייב מיתה שנאמר ...

כבר התבאר לעיל דף כא. שמי שמת לו אחד מקרוביו שחייב להתאבל עליו והן: אביו, אמו, אחיו, ואחותו — בין מצד אביו ובין מצד אמו, בנו בתו, אשתו, ובן אשה על בעלה, חייב לקרוע עליו וחיוב הקריעה הוא מדרבנן¹, וכל שאינו קורע חייב מיתה בידי שמים

¹ מלשון הגמ' שם ה' משמע שהוא דאורייתא, אולם הרמב"ן מובא בכ"מ אבל רפ"ה ובב"י ריש ש"מ) כתב שהוא דרבנן, דהקר אסמכתא והא דאמרי חייב מיתה הרי"ז כהא דאמרו העובר על דברי חכמים חייב מיתה, וכ"ה בתום' שם ורא"ש פ"ג דמו"ק, זולת יחידים כגון הראב"ד המו בא שם ברא"ש ס"ל שהוא גז"ש גמורה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

ובטעמי הקריעה יש שכתבו² כדי שיעורר הבכי ולהפליג צערו, ויש שכתבו³ כדי שלא תטרף דעתו עליו ברעה הגדולה, דאדם בהול על מתו, ולזה יסיחו דעתו לדבר אחר. כדי שישיים דעתו באיבוד ממונו.

ב. פח"ז חובה נת"ר רשות פריעת הראש חזרת קרע לאחוריו

זקיפת המטה חובה נעילת הסנדל תשמיש המטה רחיצת

ידיים ורגליים בחמין ערבית רשות

שבת שבתוך⁴ השבעה דיני אבלות שבפרהסיא אינו נוהג בשבת, אבל דיני אבלות שבצינעא נוהג גם בשבת. ויש אומרים⁵ שדיני אבלות הנהוגים בכל השלשים נוהג גם בשבת אף שהם בפרהסיא, ויש חולקים⁶.

לפיכך אין נוהגים בשבת עטיפת הראש אפילו העטיפה שאנו נוהגים בחול להשיים הכובע לפני העינים, ומיד שמתחיל הש"צ ברכו הייב להגביהו. וכן צריך לנעול מנעליו, וצריך להחליף בגדו הקרוע, ואם אין לו להחליף מחזיר קרעו לאחוריו, ויש אומרים שעתה לא נהגו לדקדק בזה⁷. ומנהגינו בלאו הכי להחליף לבגדי שבת.

ודברים שבצינעא נוהג בשבת, ולכן אסור בתשמיש המטה ורחיצה ותלמוד תורה⁸.

אולם מותר לחזור הפרשה בשבת שנים מקרא ואחד תרגום, שהרי זה כסדר התפילה שכן חיובו ודרכו כל שבת⁹. ואם חל יום השביעי בשבת ימתין מלחזור הפרשה עד אחר

יציאתו מבית הכנסת, וישלים קודם אכילה¹⁰.

² בית יהודה יו"ד סי' כ"ו הובא בספר מנחם אבלים אות ק'—ו

³ מנחם אבלים הנ"ל בשם שו"ת הלק"ט סי' ק"ו

⁴ שו"ע ונו"כ ת א

⁵ ש"ך שם ס"ק ב ושצנ ז

⁶ גליון מהרש"א שצנ נ"מ לעני שלא ישנה מקומו או להשתתף בשסועדת שמחה ולבישת דברי מכובסים וכדומה ועיין בפני ברוך פכ"ג בפני החיים ד הביא עוד דעות הסבורות כן

⁷ שמכין שמנעלים בהגליו מנעליו מוכיחים ש"ך שם ג

⁸ שו"ע שם

⁹ ערוך השולחן שם ו

¹⁰ שמכיון שאחר יציאת הציבור כלה השבעה ביום השביעי א"כ אסור לו להשלים קודם. פמ"ג א"א רפה ו הובא ברע"א ת

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

לימוד בשבת

יש מתירים¹¹ ללמוד גם פירוש רש"י על הפרשה למי שרגיל בכך בכל שבת. ויש אוסרים¹², אבל מותר ללמוד תרגום הפרשה בלשון אשכנז כגון "צאינה וראינה".

אבל שהוא בעל קורא קבוע בבית הכנסת אל יתפלל שם באותו שבת¹³, ואם קשה לו להתפלל בביהכ"נ אחר י"א דאעפ"כ לא יקרא, ויש מתירים¹⁴.

אבל אסור לעלות לתורה אפילו אם רגיל בכך בשאר שבתות¹⁵, ואם כל המנין או רובם אבלים מותרים לעלות.

אם קראו את האבל לעלות לתורה צריך לעלות, שאם הוא נמנע הוא כאבלות בפרהסיא¹⁶.

חתן שאירע לו אבלות בתוך ימי חופתו, עולה לתורה בשבת¹⁷.

אם חל יום השביעי בשבת¹⁸, מעיקר הדין מותר לו לעלות לתורה, אבל נוהגים שאינו עולה בשחרית אלא במנחה.

מותר לאבל לעלות להגבהה וגלילה וכן להוצאה והכנסה ובוזו מותר גם בימי החול¹⁹.

ג. כל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע

מת ביום טוב אין לקרוע במועד עד אחר יום טוב ולא יקרע בחול המועד, דההיא שעתא לאו שעת חימום ולא שעת שמועה הוא²⁰.

מעיקר הדין צריך לקרוע כשאומר צידוק הדין עם יציאת הנשמה כשמגיע לדין אמת²¹, עד קודם שיסתום פני המת, והמנהג בהרבה מקומות שהאבלים קורעים ומברכים ברכת דין האמת קודם

¹¹ ערוך השולחן שם וכן בלחם הפנים הובא בבית לחם יהודה.

¹² לחם יהודה

¹³ הגר"ז מרגלית אבלות ט"ו, קיצושי"ע סי' רי"ט ס"ג וכתב דאם יהיה שם יש להסתפק אם יקרא או לא

¹⁴ פני ברוך פכנ כג ועיי"ש בפני החיים הביא דעות הפוסקים בזה

¹⁵ שו"ע שם

¹⁶ שו"ע שם ועיי"ן שד"ח אבלות רח

¹⁷ שד"ח מע' חתן וכלה טז

¹⁸ פני ברוך שם כח

¹⁹ שם כט

²⁰ מ"ב תקמו יא

²¹ ב"י שלם ובשו"ע שם ג ורמ"א שמ א ובש"ך ג ובבאר היטב ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

שמוציאים חמת מן הבית²², ואצל הספרדים יש שנוהגים לקרוע לאחר שחוזרים מבית הקברות, ויש מהם שאלה שהולכים ללות את חמת קורעים מיד כשגומרים לכסות את הקבר.

ד. ונל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה ... עד גובי דדיקנא

כבר התבאר לעיל דף טו. שמעיקר הדין האבל הייב²³ בעטיפת הראש כלומר שישב כשהוא עטוף בטלית ושיכסה ראשו בטלית או בסודר, ויחזור קצתו על פיו ועל ראש החוטם²⁴, וזהו בעת שיושב לבר או עם בני ביתו, אבל כשבאים מנחמים אצלו מגלה ראשו לכבודם²⁵.

ווי"א²⁶ שאין נוהגין במדינות אלו בעטיפה²⁷, וכן המנהג פשוט ואין להחמיר לשנות במה שלא נהגו אבותינו. וכל הנוהג כן במקום שלא נהגו, הוי כחוכא ואטולולא, ומיהו יש לנהוג בעטיפה קצת, דהיינו למשוך הכובע למטה לפני העינים כל שבעה²⁸.

ה. בנבוד אביו ואמו אותן קרעין ... אין מתאחין

²² האחרונים תמחו מדוע דוחים הקריעה עד זמן זה ועיין גשה"ח פ"ד הע' 1 כתב א) יתכן משום שלא הכל בקיאים בדיני הקריעה לכן דחוהו לזמן הוצאת המת, שאז ישנם חברי הח"ק הבקיאים והמורים איך לנהוג, ב) מטעם שחפצים שאחרים יתחילו בקריעת בגד האבלים לתוספת צער, ג) משום שאז כבר נתקבצו כל האבלים, והיות שפה אה"ק אין הבנים יוצאים אחר ממת אביהם לכן הנהיגו שקודם הוצאת המת שיקרעו כולם ביחד עכ"ד, ואפשר להוסיף דכיון דהדין שעל או"א צריך לקרוע בחוץ בפני כל אדם לכן הנהיגו לקרוע או בפני כל אדם, ובח"ב הלכות קריעה ס"ב, כתב הטעם מכיון דחיוב קריעה בשעת הימום, לכן מי שלא קרע בשעת מיתה או בשעת שמועה, ממתנינים לשעת הוצאה מן הבית וכדומה, דאז מתחמם לבם טפי.

²³ שו"ע ונו"כ יו"ד שפו א

²⁴ שכל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה.

²⁵ והוא מדברי הרמב"ן בת"ה מדרתניא באבל רבתי נסתם הגולל מכסה ראשו בא לעמוד בשורה מגלה ראשו, פירוש לכבוד העם יצאו חוץ לשורה מכסה ראשו ונכנס לביתו, באו אחרים לנחמו ה"ז מגלה ראשו ופוטרו.

²⁶ רמ"א שם. והטעם מפני שמביא שחוק גדול מן העוברי כוכבים ועבדים ושפחות שבינינו, ש"ך סק"א. ועיין ערך לחם שהביא מתוס' דף כא. ד"ה אלו "במקום שעטיפת הראש מביא לידי שחוק פטורים מעטיפה, ויש נוהגין כך.

²⁷ כיון שתלו הדבר במנהג, והלכה כדבר המיקל באבל, כיום לא נהגו גם הספרדים בעטיפת הראש. וכ"כ בנהר מצרים (הל' אבלות אות קכו), שלא נהגו כן במצרים לעטוף הראש כלל. ואולי סמכו על הגמ"י והמהריק"ש (ס"י שפו) שכתב, דבמקום שעטיפת הראש מביאה לידי שחוק פטורים מעטיפה. והמחבר ה"ד בב"י. ולהם שומעין. ע"כ. ובפרט האידנא דרוב ככל בגדיהם כמנהג אירופא, ואין מעטפים הראש לעולם, אדרבה נהפוך הוא, כי על כן לא נהגו בזה. וכן מנהג אשכנז שלא להתעטף. וכ"כ בשלחן גבוה, שלא נהגו כן בסאלוניקי. ע"ש. אלא שראיתי אצל התימנים שנוהגים גם כיום בעטיפת הישמעאלים, וכדברי הרמב"ם הנז'.

ילקוט יוסף ביקור חולים ואבלות סימן כד דין עטיפת הראש אות א

²⁸ ש"ך שם, וכן כתב הט"ז בשם הב"ח שמביא בשם הרוקח אבל הייב בעטיפה כמו עתה שמושכין הכובע לפני העינים כל ז' ובשבת בצניעה עכ"ל. ובערוך השולחן כתב ונכון לאבל לבלי להסיר הכובע מראשו כל ז' ולישב באופן זה אם אפשר לו. ובח"א ובגשה"ח לא הביאו עטיפה זו.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

כבר התבאר לעיל דף כב: שקריעה שקרע על אביו ואמו מותר לשלול רק לאחר ל'29, ואם רצה שלא לשלול הרי זה משובח30. אבל לאחות את הקרע אסור לעולם.

אשה שוללת הקרע מיד אפילו באביה ואמה מפני הצניעות31.

הרגל מבטל דיני אבלות שבעה ושלושים גם לענין איחוי הקרע, ולכן מותר לאחות הקרע (בשאר קרובים ועל אביו ואמו מותר לשלול) בערב הרגל לאחר מנחה, כשעברו שבעה ימים קודם הרגל32.

אם איחה את הבגד בטעות, יש מי שכתב שצריך לחזור ולקרוע את הבגד33.

י"א שמותר לאחר י"ב חודש על אביו ואמו, לחתוך סביב מקום הקריעה ולתפור שם חתיכת בגד חדשה, דאין זה בכל ל איחוי הקרע34, ויש חולקים35.

דף כד:

ו. כל שלשים יום תינוק יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים... ואין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים

תינוק36 בן ל' יום, אם רוצים מוציאים אותו בחיק לבית הקברות, ולא בארון. ואם רוצים להוציאו במטה הרשות בידם37, ונקבר בשלושה אנשים38, ויכול להיות באשה אחת ושני אנשים, אבל לא באיש אחד ושתי נשים, משום יחוד.

29 שו"ע שמ יד - טו

30 ריטב"א בסוגיין

31 שו"ע שם

32 ערוה"ש שם יג

33 שו"ת ציץ אליעזר ח"ז מט פ"ב ד

34 מ"ז שם י וכ"ב הב"ח והכמ"א קנב ט וערוה"ש יז

35 עיין שו"ת מהרש"ם ח"ג שנו

36 שו"ע ונו"כ שנג ד

37 ש"ך שם ב

38 בית מאיר שם וכתב "וא"כ תמהני קצת שלא ראיתי נזהרין בזה".

תרומות והנצחות - בנק הדואר ח"ן 22887389 - ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

אין עומדים עליו בשורה אם אין רוצים³⁹, ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים, ואפילו אם קים לן שכלו לו חדשיו.

תינוק שמת⁴⁰ בתוך שלשים יום ויום שלשים בכלל, אין מתאבלים עליו אפילו גמרו שערו וצפרניו, אא"כ ידוע שכלו לו חדשיו, כגון שבעל ופירש, ונולד חי לט' חדשים גמורים⁴¹, ואפילו מת ביום שנולד מתאבלים עליו. ואם מת אחר שלשים יום מתאבלים עליו, אא"כ נורע שהוא בן ח' חדשים.

י"א שתינוק שמת ביום שלשים ואחד ללידתו, אף שעדיין לא עברו שלשים יום שלמים מתאבלים עליו⁴², וי"א שצריך שיעברו שלשים יום שלמים מעת לעת⁴³.

קטן דלא⁴⁴ קים לן שכלו לו חדשיו, שמת בתוך שלשים או אפילו ביום שלשים אין קורעים עליו, אבל אם מת ביום השלשים ואחד אע"פ שאין שלשים יום שלמים מלידתו קורעים עליו⁴⁵, ואם קים לו שכלו חודשיו אפילו מת בתוך ל' קורע ומתאבל עליו⁴⁶.

אין עושים שורה לאשה אבלה. וכן לאבל קטן, אבל על מת קטן כל שעברו עליו שלשים יום עושים.

אין מברין על מת קטן אא"כ הוא בן שלשים יום שלימים, או קים ליה ביה שכלו לו חדשיו⁴⁷.

אין אומרים צדוק הדין על נפל, אולם נוהגים לאומרו גם על תינוק כל שעברו עליו שלשים יום⁴⁸.

דף כד:

ז. בן שלשים יוצא בדלוסקמא ... הניטלת באגפיים ועומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים ... בן שנים עשר חדש יוצא במטה

³⁹ כשהזורין מבית הקברות עוברים לפני האבל בשורה וכל אחד אומר לו תתנחם וברכת אבלים ברכה שאומרים ברחבה ותנחומי אבלים שהולכים כל שבעה לביתו לנחמו

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שער ה

⁴¹ פ"ת שם ט ובתבואות שור סי' ט"ו ס"ק ט"ו כתב דצריך שיעברו עליה רע"ג ימים עם ימי הקליטה.

⁴² פ"ת שם ח משו"ת הת"ם

⁴³ שו"ת שו"מ מד"ת ח"ג י חוש"ת רב פעלים ח"א נא

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שמ ל

⁴⁵ שו"ת הת"ם יו"ד שמג

⁴⁶ ש"ך שם מג

⁴⁷ שו"ע שעה ו

⁴⁸ שו"ע שדמ ד ובש"ך ג ובגשה"ח טז ו - ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

תינוק⁴⁹ בן ל' יום גמורות כלומר לאחר ל' יוצא בגלוסקמא שהוא כמין תיבה קטנה הניטלת באנפיים כלומר בין זרועות האדם⁵⁰, ועומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים, ובן י"ב חודש יוצא במיטה.

האמור⁵¹ הוא בימי גמי ובראשונים שדברו במקום שאין חוק בתקנות קבועות שוות לכולן, וכל משפחה עשתה מטה למת שלה כפי רצונה. אולם בזמננו⁵² שכמעט בכל עיירות ישנה חברה קדישא (ח"ק) הנוהגת לכולן בשווה יש לה הרשות לקבוע בן כמה שנים לישא במטה הקבועה של הח"ק.

והמנהג בימינו⁵² שאף בן שנה ואפי' בן ארבע וחמש נישא בנסר. ומבן שש שבע נישא במטה מיוחדת לילדים, ומבלי דגל, היינו רק בשלשה אנשים. ובן י"ג או בת י"ב נישא במטה הרגילה, ובדגל, היינו בעשרה חברי ח"ק.

הורים החפצים לנהוג במטה ובדגל גם לפחות מ"ג ואפי' לבן שמונה נותנים הם ההוצאות של הדגל ונוהגים בו כבמת גדול.

והיוצא במטה מכוסה בטלית בכל מנהגי הטהרה והבדיקה ועוד, אפי' נתינת העפר לעינים, נוהגים אף בתנוק ואף בנפלים.

אבל לבישת התכריכים אין נוהגים בילד אפילו של שנים אחדות וכורכין את הילד או הילדה רק בסדין לבן (או סדינים לבנים) מבלויי כתונות והדומה.

ובילד בן שש או שבע תלוי ברצון ההורים, אם חפצים להלבישו תכריכין הרשות להם לקנות ולצוות להלבישם.

ובנער בן י"ג, ונערה בת י"ב מלבישין תכריכין כמו לשאר מתים וח"ק הנוהגת להלביש מתים עניים על חשבון הח"ק מלבישה היא גם לבן י"ג או בת י"ב.

הנהוג פעיה"ק שאם יש מנין על יד הקבר אומרים שם צידוק הדין אפילו על תנוק בן שלשים ומעלה. וגם בבית אומרים בבית האבל קדיש ותפלה (ויש נוהגין אפילו בלמוד משנה). הגם שקטן ודאי נקי מכל חטא מי יודע איזה בעל נשמה היה הקטן. גם בכלל עושין מנין בבית האבל בשביל האבל שיהיי לו תפלה בעבור.

וכל דיני אנינות ואבילות, וסעודת הבראה, ונר נשמה נוהג לבן ל' ומעלה.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ שנג ה

⁵⁰ ערוך השולחן שם ד וכן בחי' רע"א שם

⁵¹ גשר החיים פי"ב הע' 6

⁵² גשה"ח פי"ב ו - יד

תרומות והנצחות - בנק הדואר ח"ן 22887389 - ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

רשות להמשפתה לעשות קבר ומצבה גם לילד. והזכרה לקטן לפי מה שכתב בס' ארץ חיים (שם שמד) לא נוהגים בצפת ויש נוהגין רק לבר מצוה. וכ"ה בפחד יצחק. אבל רשות למשפתה להזכיר אפילו לילד ואפי' לתנוק בן ל'.⁵³

ח. יום אחד לפני עצרת ועצרת... יום אחד לפני ראש השנה

וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר... יום אחד לפני החג

וחג ושמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום

כבר התבאר לעיל דף יט. שהרגל מפסיק ומבטל אבלות שבעה⁵³ ושלושים לפיכך מי שמת לו מת קודם הרגל באופן שחל עליו דיני אבלות, ונהג בו אבלות אפילו זמן מה, הרגל מבטל ממנו דיני אבלות שבעה.

נהג באבלות שעה אחת קודם חג השבועות אותה שעה חשובה כז', וחג השבועות כיון שאם לא הקריב קרבנות בו יש לו תשלומים כל שבעה חשוב כז' הרי י"ד, ומשלים עליהם עוד ט"ז ימים לתשלום השלושים, ויו"ט שני (בחול"ל) עולה למנין הט"ז⁵⁴.

נהג באבלות שעה אחת לפני הפסח, אותה שעה חשובה כשבעה, וז' ימי הפסח (בחול"ל ח') הרי ארבעה עשר (ובחול"ל חמשה עשר, ומשלים עליהם עוד ט"ז (ובחול"ל ט"ו) יום לתשלום השלושים.

נהג באבלות שעה אחת לפני חג הסוכות והחג הרי י"ד, ושמיני עצרת שבעה הרי כ"א, ויום שני של שמיני עצרת (בחול"ל) הרי כ"ב⁵⁵, ומשלים עליהם ח' ימים לתשלום השלושים.

ומכיון שראש השנה ויום הכפורים⁵⁶ חשובים כרגלים לבטל האבלות. נהג באבלות שעה אחת לפני ראש השנה, בטלה ממנו דיני שבעה מפני ר"ה, ויום הכיפורים מבטל ממנו דיני שלשים⁵⁷.

⁵³ שו"ע ונו"כ יו"ד שצט א, או"ח תקמח ז.

⁵⁴ שו"ע שם ז ה, ובאו"ח שם סעיף יב יג

⁵⁵ שו"ע שם סעיף א, ובאו"ח שם סעיף ט"ז. דשמיני עצרת חשוב רגל בפ"ע, ואף דשמ"ע אין לו תשלומין לקרבנותיו כמו עצרת, מ"מ כיון דהוקשו כל המועדים כולו להדדי, מדכתב אחר כל המועדים אלה מועדי ה' על כרחך דין אחד להם, מ"ב ס"ק מ"ו

⁵⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד שצט ו

⁵⁷ שו"ע שם ס"מ, ובאו"ח שם סעיף יד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

נהג באבלות שעה אחת לפני יום הכיפורים בטלה ממנו דיני שבעה, וחג הסוכות מבטל ממנו דיני שלשים.⁵⁸

ט. אין קורעין ולא חולצין

אין⁵⁹ קורעין בחול המועד אלא מי שהוא חייב לקרוע, כגון קרוביו שהוא חייב להתאבל עליהם⁶⁰, אבל מי שאינו חייב, ורוצה לקרוע מפני הכבוד, אסור. ואפילו לקרוביו דוקא אם מת בחוה"מ, אבל אם מת ביום טוב אין לקרוע במועד עד אחר יום טוב, דההיא שעתא לאו שעת חימום ולא שעת שמועה הוא כמבואר לעיל⁶¹. ונהגו בני אשכנז⁶² וכן מנהג ירושלים וארץ ישראל גם בגאונים ספרד⁶³, שלא לקרוע במועד כי אם על אביו ואמו, ועל שאר המתים קורעים לאחר המועד, ובמקום שאין מנהג, יש לקרוע על כולם.

ובשמועה רחוקה גם על אביו ואמו אינו קורע בחול המועד.

ואם שמע בחוה"מ שמועה באופן שלאחר המועד תהיי שמועה רחוקה ולא יקרע עוד, קורע בחוה"מ גם על שאר קרובים אף למנהג אשכנז⁶⁴.

הקורע בחול המועד אחרי הקבורה צריך להחליף הבגדים שקרע⁶⁵, וכן בגדי החול שלבש בעת הלוייה, ומיד במוצאי החג בהתחלת האבלות ילבש בגדי הקריעה כדי שלא יצטרך שוב לקרוע בבגדים שלבש בחג.

י. ואין מברין אלא קרוביו של מת... אלא על מטה זקופה

אין מברים (הסעודה הראשונה שאחר הקבורה שאסור לאבלים לאוכלה משל עצמם אלא משל שכניו קרוביו וכדו') ביו"ט אפילו ביו"ט שני, אבל בחוה"מ חנוכה, ראש חודש, ופורים, מברים על מטות זקופות לפי שאין כפיית המטה במועד⁶⁶ ובימינו שאין נוהגים בכפיית המיטה. אין יושבים על

⁵⁸ שדע שם ס"י, ובאו"ח שם סעיף ט"ו.

⁵⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד תא ב

⁶⁰ שו"ע ונו"כ או"ח תקמז ו

⁶¹ מ"ב שם יא

⁶² רמ"א שם ורק בני אשכנז ממש אבל בפולין נהגו לקרוע על כולם.

⁶³ גשר החיים ד כב

⁶⁴ גשה"ח שם כג

⁶⁵ שלא יהיה אבלות בפרהסיא. פני ברוך פכ"ח ה

⁶⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד תא ד ואו"ח תקמז ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

כסא נמוך בשעת סעודת ההבראה אלא יושבים ליד השלחן כרגיל, ודוקא את קרובי המת מברין. ואין מברין במאכלי אבלים כביצים ועדשים וכו' אלא במאכלים רגילים כמיני מזונות וכדומה⁶⁷, ובירושלים ת"ו המנהג לא לעשות סעודת הבראה בחוה"מ אלא על אב ואם.

לאחר הקבורה עומדים בשורה לנחם האבלים⁶⁸ אבל אין האבלים חולעים נעליהם. אולם מנהג ירושלים שאין מברים בחוה"מ רק לאבל על אביו או אמו⁶⁹.

⁶⁷ דע"ת או"ח שם, כה"ח סקל"ה, גשה"ח פ"כ סי' ב' אות י', וע"ע חכמ"א בקו' מצבת משה סוסק"ב מברין בבשר ויין.

⁶⁸ גשה"ח פמ"ז סי' ז' אות ב'

⁶⁹ גשה"ח פ"כ שם, ובפני ברוך הג' פני חיים סי' כ"ח שאם יש בנים ובנות שמברין אותם מברין אנב כן שאר קרובים. בערוה"ש סעי' ה' מת ונקבר ביום טוב אין מברין בחוה"מ דכיון דאידיהי אידיהי.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>